

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

**IZVJEŠĆE O REVIZIJI
ODJELA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2003. GODINU**

Sarajevo, srpanj 2004. godine

KAZALO

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Sustav internih kontrola	4
2.1.1.	Upravljanje i rukovođenje	4
2.1.2.	Procedure nabavki	5
2.1.3.	Pravila i procedure za troškove	5
2.1.4.	Informacijski sustav	6
2.2.	Planiranje i izvršenje proračuna	6
2.2.1.	Tabelarni pregled izvršenja proračuna	7
2.3.	Računovodstvo	8
2.3.1.	Tekući izdaci	8
2.3.2.	Blagajničko poslovanje	9
2.3.3.	Popis sredstava i izvora sredstava	9
2.4.	Eurocontrol	10
3.	OSVRT NA PREPORUKE IZ 2002. GODINE	11
4.	KORESPONDENCIJA	11
5.	SAŽETAK	12

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća i finansijskog poslovanja **Odjela za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Odjel) za 2003. godinu.

Revizija je izvršena u dva razdoblja: od 24.11. do 28.11.2003. godine prethodna revizija i od 26.04. do 30.04.2004. godine završna revizija.

U ovlasti je Ureda za reviziju, sukladno općeprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvršiti reviziju finansijskih izvješća s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijska izvješća snosi rukovodstvo Odjela, a odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvješćima na osnovu provedene revizije. Sukladno Zakonu o reviziji (članak 13., stavak 4.), pri izvješćivanju o javnim računima naša je obveza izvijestiti:

- jesu li računi sastavljeni sukladno važećoj zakonskoj regulativi;
  - odražavaju li godišnja izvješća odražavaju točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine;
  - ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obavljanju svojih funkcija.
- 1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih temelja za procjenu predstavljaju li finansijska izvješća stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka menadžmenta Odjela. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Odjela.

Za revidirana finansijska izvješća i finansijsko poslovanje Odjela za 2003. godinu, izražavamo mišljenje sa rezervom iz sljedećih razloga:

- slabosti u sustavu upravljanja i rukovođenja menadžmenta (točka 2.1.1.);
- procedure nabavki, u pojedinim slučajevima nisu poštovane (točka 2.1.2.);
- pravila i kriteriji kojima se reguliraju visina, evidentiranje i kontrola određenih troškova nisu doneseni i usvojeni kao pisane procedure kojima se postiže ekonomičnost i efikasnost u trošenju javnog novca (točka 2.1.3);
- popis nije izvršen u cijelosti i sukladno Pravilniku o popisu sredstava i izvora sredstava, tj. izvršen je samo popis stalnih sredstava (točka 2.3.3);
- sredstva od preleta nisu trošena na transparentan i racionalan način i nije napravljen jasan i precizan plan i program trošenja u skladu sa njihovom namjenom (točka 2.4.).

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Sustav internih kontrola

Revizija je uočila određene nedostatke u sustavu internih kontrola u dijelu koji se odnosi na: neučinkovito funkcioniranje upravljanja i rukovođenja, nepostojanje plana i programa rada, donošenje i poštivanje određenih pravila i procedura kojima se regulira trošenje proračunskih sredstava i sredstava od preleta, nedostajuće pisane procedure koje se odnose na funkcioniranje IT sustava, te primjenu propisa koji definiraju oblast nabavki i primjenu računovodstvenih standarda i načela.

S obzirom da smo i u prošlogodišnjem izvješću o reviziji poslovanja Odjela skrenuli pozornost na razumijevanje sustava internih kontrola rukovodstva kao skupa postupaka i mjera koje osiguravaju točnost i pravilnost evidentiranja financijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i propisima, ponovo ističemo da navedeni nedostaci imaju utjecaja na financijsko poslovanje i godišnje financijsko izvješće.

2.1.1. Upravljanje i rukovođenje

Jedan od najznačajnijih nedostataka u poslovanju Odjela u tijeku 2003. godine bio je neriješen problem upravljanja i rukovođenja, o čemu smo već pisali i dali preporuke. Nepostojanje menadžmenta sa jasnim ovlaštenjima i odgovornostima imalo je značajnog utjecaja na sustav internih kontrola i prikaz stanja objavljenih u godišnjem financijskom izvješću. Također smo ustanovili da je dokumentaciju, koja služi kao osnova za financijske transakcije odobravalu jedna osoba, zamjenik koordinatora. Reviziji nisu predočeni dokazi da su prije nastanka i odobravanja nekog troška ili donošenja određene odluke održavani kolegiji ili sastanci na kojima se razmatralo o navedenom. Ovo je značajno utjecalo na povećanje rizika da sredstva nisu trošena na transparentan, ekonomičan i efektivan način.

Odlukom Vijeća ministara 02.10.2003. godine, imenovan je novi menadžment čime su se stekli uvjeti za normalno funkcioniranje i razvoj Odjela. Revizija je uočila pozitivne efekte poduzetih aktivnosti menadžmenta. Naime, usvojen je Okvirni plan strategije razvoja civilnog zrakoplovstva koji će dati smjernice i glavne pravce razvoja civilnog zračnog prometa u Bosni i Hercegovini, te godišnji plan i program rada Odjela za 2004. godinu.

Ured za reviziju podržava poduzete aktivnosti rukovodstva i predlaže Odjelu da nastavi sa započetim aktivnostima u cilju uspostavljanja kvalitetnog i učinkovitog sustava internih kontrola, koji bi djelovao preventivno i na vrijeme otklonio eventualne nepravilnosti i nezakovitosti u radu.

2.1.2. Procedure nabavki

Revizija je utvrdila kako, u pojedinim slučajevima, Odjel nije poštivao propise koji reguliraju postupke nabavki roba, usluga i ustupanju radova prigodom odabira najpovoljnijeg dobavljača. Ovo se odnosi na sljedeće:

- Odjel je u tijeku godine, više puta i od različitih dobavljača, koristio rent-a-car usluge i za iste ukupno potrošio 17.692,80 KM. Odjel nije objedinio ukupne potrebe za ovom uslugom i proveo proceduru nabavke u jednom postupku kako to nalažu propisi koji reguliraju ovu oblast.
- Za rent-a-car usluge od dobavljača, JOLLY CAR, kojem je ukupno plaćeno 15.136 KM (dva računa 13.200 KM + 1.936 KM), reviziji nisu predloženi dokazi da je izbor dobavljača izvršen komisijski (ne postoji zapisnik ili odluka Komisije), niti da je tražena suglasnost Ministarstva financija i trezora u skladu sa Odlukom Vijeća ministara broj 45/03.
- Procedura izbora dobavljača za usluge tiskanja nije provedena, niti su korištene usluge dobavljača koji je izabran od strane Službe za zajedničke poslove BiH.
- Također, nije provedena procedura izbora dobavljača za usluge prijevoza javnim sredstvima (avionske karte), niti je sa ovim dobavljačem (GLOBUS) sklopljen ugovor.

Odjel je dužan dosljedno primjenjivati propise koji reguliraju oblast nabavki roba i usluga u cilju zakonitog i transparentnog načina trošenja javnih sredstava te primjene jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih dobavljača.

2.1.3. Pravila i procedure za troškove

Revizija je utvrdila da Odjel u tijeku 2003. godine nije imao utvrđena interna pravila kojima se reguliraju troškovi (proračunskih sredstava i sredstava od preleta) koji se odnose na službena putovanja, upotrebu fiksnih telefona, goriva i maziva, popravaka i održavanja vozila, stručnog obrazovanja i drugo. Pojedini troškovi kao što su npr. troškovi mobilne telefonije i reprezentacije su bili regulirani odlukama koje je donio i potpisao zamjenik koordinatora, međutim reviziji nisu predloženi dokazi da je vršena kontrola ovih troškova sukladno navedenim odlukama.

Ured za reviziju preporuča Odjelu da, bez odlaganja, donese i ostala interna pravila potrošnje, kojima se precizno definiraju kriteriji i procedure trošenja javnog novca i ista dosljedno primjenjuje u cilju postizanja veće ekonomičnosti i učinkovitosti poslovanja. Pravila potrošnje određuju postupke kojima se: stječu prava na ostvarivanje, definira način evidentiranja i kontrole pojedinih troškova od strane ovlaštenih osoba.

2.1.4. Informacijski sustav

Pravilnikom o unutarnjem ustroju i sistematizaciji Odjela nije predviđeno radno mjesto informatičara, tako da su na ove poslove raspoređena dvojica radnika koji inače rade na drugim poslovima u Odjelu.

U tijeku prošle godine uspostavljen je informacijski sustav prema definiranim zahtjevima i u skladu sa projektnom dokumentacijom. Sustav je u upotrebi, ali zbog boljeg ustroja i kontrole sustava, nužno je donijeti interna akta i procedure koje definiraju ovo područje. Revizijom je utvrđeno da ne postoje pisane interne procedure koji se odnose na upotrebu informacijskog sustava, zaštitu podataka, kontrolu podataka, pravljenje rezervnih kopija i vođenje IT projekata.

Ured za reviziju predlaže rukovodstvu Odjela da radi bolje organizacijske kontrole propiše interne procedure koje se tiču upotrebe informacijskog sustava, zaštite podataka, kontrole podataka, pravljenja redovnih kopija podataka, razdvajanja obveza i odgovornosti, te vođenja IT projekta.

Aplikativne kontrole

Unos podataka u ISFU sustav, vrši se tako što se svi podaci dostavljaju u Ministarstvu financija i trezora. Rukovodstvo Odjela nije propisalo jasne procedure o unosu podataka u sustav, kao ni procedure o adekvatnom izvješćivanju.

Potrebno je pojačati interne kontrole i financijsko izvješćivanje, te propisati adekvatne procedure za unos podataka u ISFU sustav, kako bi se rizik od unosa pogrešnih podataka smanjio.

2.2. Planiranje i izvršenje proračuna

Zakonom o izvršenju proračuna institucija BiH, za financiranje Odjela odobrena su sredstva u iznosu od 916.372 KM za tekuće izdatke. Rebalansom proračuna Odjelu je odobreno dodatnih 1.732.112 KM ili ukupno 2.648.484 KM, od čega za tekuće izdatke 985.010 KM (iz proračunskih sredstava) i 1.663.474 KM za program posebne namjene (iz sredstava od preleta).

Ukupno ostvareni rashodi Odjela za 2003.godinu iznosili su 1.889.447 KM ili 71% odobrenog rebalansa. Struktura ostvarenih rashoda je: 1.676.756 KM za tekuće izdatke i 212. 691. KM za kapitalne izdatke.

Analizom planiranih i ostvarenih sredstava utvrdili smo kako planiranje proračuna (proračunska sredstva i sredstva od preleta) za 2003. godinu nije urađeno precizno i kvalitetno na temelju svih relevantnih i raspoloživih parametara (npr. stvarnog broja uposlenih i jasno definiranih ciljeva i zadataka), tako da proračun ne daje jasan pregled prihoda i rashoda po strukturi troškova i prema izvorima financiranja. Naime, Odjel je analitički planirao samo proračunska sredstva, ali ne i sredstva od preleta, iako je u Izvješću revizije za 2002. godinu skrenuta pažnja i ukazano na značaj planiranja prihoda i rashoda, po svim izvorima financiranja i vrstama troškova. Zbog nepostojanja plana iz kojih izvora sredstava će se plaćati koje vrste troškova i u kojim iznosima, ponovo, se desilo da su iste vrste troškova plaćane dijelom iz proračunskih sredstava, a dijelom iz sredstva od preleta.

Analizom izvršenja proračuna utvrđeno je da Odjel nije probio ukupno odobreni proračun, ali da su zbog neadekvatnog planiranja prekoračene pojedine proračunske pozicije iz razloga što su sredstva preleta, program posebnih namjena, planirana u jednom iznosu, a ostvarena po vrsti troškova i evidentirana po proračunskim pozicijama (vidjeti tablicu).

Ured za reviziju ponovno skreće pozornost Odjelu da planiranju i izvršenju proračuna ubuduće posveti više pozornosti uzimajući u obzir sve realne i kvalitetne parametre, kao što su: doznačena sredstva od preleta, stvarni broj uposlenih, definirani ciljevi i zadaci koje treba ostvariti i sl. Također predlažemo da u okviru ukupnog proračuna rashode planira odvojeno prema izvoru financiranja kako bi se moglo vršiti kvalitetno evidentiranje i praćenje trošenja sredstava sukladno njihovoj namjeni.

2.2.1. TABELARNI PREGLED IZVRŠENJA PRORAČUNA

R. Br.	Vrsta rashoda	Proračun za 2003. god.	Rebalans Proračuna za 2003. g.	Rest. po odluci VM	Tekuća rezerva	Ukupno Proračun za 2003.god.	Izvršenje Proračuna za 2003.god.	Izv.Proračun na za 2003.god. BH DCA	Izv. Za 2003.god. Eurokontrol	Odstupanje (6-7)	Indeks (7/6)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I.	Tekući izdaci	916.372	985.010	0	0	985.010	1.676.756	787.668	889.088	- 691.746	170
1.	Plaće uposlenih	449.818	498.456	0	0	498.456	392.446	392.446	0	106.010	79
2.	Naknade troškova uposlenih	151.631	171.631	0	0	171.631	252.356	162.980	89.376	-80.725	147
3.	Putni troškovi	82.000	82.000	0	0	82.000	312.063	50.631	261.432	-230.063	380
4.	Izdaci za energiju	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
5.	Izdaci za komunalne usluge	49.120	49.120	0	0	49.120	95.207	47.426	47.781	-46.087	194
6.	Nabavka materijala	24.510	24.510	0	0	24.510	27.898	11.390	16.508	-3.388	114
7.	Izdaci za usl. prijevoza i goriva	0	0	0	0	0	6.578	0	6.578	-6.578	-
8.	Unajmljivanje imovine i opreme	108.600	108.600	0	0	108.600	170.953	97.200	73.753	-62.353	157
9.	Izdaci za tekuće održavanje	16.395	16.395	0	0	16.395	12.739	5.809	6.930	3.656	78
10.	Izdaci za osiguranje	1.000	1.000	0	0	1.000	620	88	532	380	62
11.	Ugovorene usluge	33.298	33.298	0	0	33.298	405.896	19.698	386.198	-372.598	1219
II.	Tekući grantovi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
III.	Kapitalni izdaci	0	0	0	0	0	212.691	0	212.691	-212.691	-
1.	Nabavka građevina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
2.	Nabavka opreme	0	0	0	0	0	212.691	0	212.691	-212.691	-
3.	Nabavka ostalih stalnih sred.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
IV.	Programi posebne namjene	0	1.663.474	0	0	1.663.474	0	0	0	1.663.474	-
	Namj. ulag.od taksi za prelate	0	1.663.474	0	0	1.663.474	0	0	0	1.663.474	-
V.	SVE UKUPNO (I - IV)	916.372	2.648.484	0	0	2.648.484	1.889.447	787.668	1.101.779	759.037	71
	Broj uposlenih	33	33			33	26				78

2.3. Računovodstvo

Revidirali smo financijska izvješća Odjela sa posebnim akcentom na: tekuće izdatke, kapitalne izdatke, popis i program posebne namjene (Eurocontrol).

2.3.1. Tekući izdaci

Tekući izdaci ostvareni su u ukupnom iznosu od 1.676.756 KM i to 787.668 KM na teret proračunskih sredstava, a 889.088 KM iz sredstava od preleta. Revizija je, za pojedine slučajeve testiranog uzorka, utvrdila određene nepravilnosti koje imaju utjecaja na točnost i objektivnost financijskih izvješća. Navedeno se odnosi na sljedeće:

- Nije poštivano računovodstveno načelo modificiranog nastanka događaja prema kojem se rashodi priznaju u razdoblju u kojem su i nastali. Navodimo sljedeće primjere:
  - račun Elektro montaže broj 10/M za usluge skladištenja opreme za period siječanj 2000.do ožujka 2003. godine je u cijelom iznosu od 14.465 KM knjižen na troškove 2003. godine,
  - račun JOLLY CAR broj 09-12/03/001 u iznosu od 13.200 KM knjižen je u cijelosti na troškove 2003. godine, iako obuhvaća i troškove narednog razdoblja (račun glasi za razdoblje od 08.12.2003. do 09.02.2004.godinu.).Ovo ima za posljedicu da su rashodi perioda nerealno iskazani (precijenjeni ili podcijenjeni) za razmjernan dio navedenih iznosa.
- Pojedine fakture koje su pristigle iz inostranstva nisu originalne, a plaćanje i knjiženje je izvršeno na temelju faksiranog računa i odluke direktora (npr. Račun Civil Aviation Authority broj INT 0031266 od 07.11.2003.god. u iznosu od 42.867,90 KM).
- Ugovor o djelu zaključen sa Aeroklubom Sarajevo za potporu na izvršavanju poslova traganja i spašavanja u iznosu od 8.000 KM je pogrešno knjižen na konto naknada za privremene i povremene poslove umjesto na konto ugovorene usluge.
- Nije vođena knjiga putnih naloga, a pojedini putni nalozi nisu pravdani u roku propisanom Odlukom Vijeća ministara (npr. nalozi br. 92 /2003, 115/2003, 155/003).

Odjel je dužan voditi računovodstvo i sva knjiženja provoditi na osnovu originalne i vjerodostojne dokumentacije sukladno računovodstvenim standardima, načelima i propisanim kontnim planom.

2.3.2. Blagajničko poslovanje

Revizijom blagajničkog poslovanja ustanovljena su određena odstupanja od propisanih pravila koja reguliraju ovo područje. Ističemo sljedeće:

- Ne postoje jasne i detaljne pisane procedure koje razine mogu biti plaćeni iz blagajne, vođenje blagajničke dokumentacije, kontrola blagajne.
- Visoka razina blagajničkog maksimuma od 15.000 KM je jedan od razloga da su putem blagajne isplaćivani i značajniji iznosi koji su mogli biti plaćeni preko računa, te da je promet gotovine nepotrebno visok (cca 710.000 KM), što povećava rizik od neracionalnog upravljanja javnim novcem.
- Na 'prelaznom računu' iskazan je iznos od 25.000 KM iako je prelazni račun na kraju godine trebao biti zatvoren, odnosno imati 'stanje nula'.
- Stanje u blagajni na dan 31.12.2003. godine ne odgovara knjigovodstvenom stanju iskazanom u glavnoj knjizi.
- Isplata sredstava zamjeniku koordinatora za povremene i privremene poslove u iznosu od 13.110 KM. Sredstva su isplaćena na temelju Odluke broj: 2417-1/01 od 31.12.2002. godine za koju nisu predloženi dokazi pravnog utemeljenja iste.
- Za testirani uzorak blagajničke dokumentacije utvrdili smo kako ista nije ovjerena potpisom kontrolora što, prema našem mišljenju povećava rizik od neovlaštenog raspolaganja gotovim novcem.

Ured za reviziju preporuča Odjelu da donese jasne i precizne procedure upravljanja gotovinom i proceduru uspostave kontrolne funkcije kako bi se otklonio eventualni rizik u raspolaganju gotovim novcem. Potrebno je analizirati visinu blagajničkog maksimuma i isplate preko blagajne svesti na što manju mjeru, a značajnija plaćanja usmjeriti preko žiro računa.

2.3.3. Popis sredstava i izvora sredstava

Provjerom izvršenog popisa sredstava i izvora sredstava za 2003. godinu, utvrđeno je da isti nije u cijelosti urađen sukladno ustaljenoj praksi i propisima koji reguliraju ovo područje. Odjel nije po obavljenom popisu izvršio sravnjenje stvarnog stanja utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem i utvrdio stvarne viškove i manjkove po popisu. Ističemo značajnije nedostatke izvršenog popisa:

- U Bilanci stanja iskazane su obveze prema uposlenim u iznosu od 66.489 KM, a stanje po popisu je 66.202,82 KM,
- Također, obveze prema dobavljačima u Bilanci stanja su iskazane u iznosu od 21.851 KM, a stanje po popisu je 12.916 KM.
- Stanje gotovine u blagajni na dan 31.12.2003. godine u glavnoj knjizi iznosilo je 1.676,26 KM, a stanje gotovine utvrđeno popisom je 2.300 KM.
- Nije izvršen popis novčanih sredstava na žiro računu u iznosu od 1.108.049 KM, što odgovara stanju izvoda banke na dan 31.12.2003. godine.
- Novčana sredstva u blagajni i sredstva na žiro računu nisu iskazana u Bilanci stanja.

Ured za reviziju preporuča Odjelu detaljno analiziranje popisa, ispravljanje uočenih nepravilnosti, usuglašavanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim i provođenje potrebnih knjiženja po popisu.

Odjel je dužan provoditi popis sukladno propisima koji definiraju ovo područje, sa ciljem da u godišnjim financijskim izvješćima bude objavljen istinit i objektivan pregled sredstava, obveza i potraživanja.

2.4. EUROCONTROL

2.4.1. Prihodi

Rebalansom proračuna, za program posebne namjene, Odjelu su odobrena sredstva u iznosu od 1.663.474. KM. Izvor financiranja ove proračunske pozicije su prihodi koje Odjel ostvaruje temeljem preleta aviona preko teritorije Bosne i Hercegovine, a čiju naplatu vrši Eurocontrol. Eurocontrol navedena sredstva uplaćuje na račun u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, kojim upravlja Ministarstvo financija i trezora, a Odjelu dostavlja obavijest o doznačenim sredstvima. Revizija je ustanovila da Odjel u tijeku 2003. godine nije uspostavio učinkovit sustav kontrole ovih prihoda sa aspekta provjere točnosti i sveobuhvatnosti i nije vršio redovito savršenje, doznačenih prihoda od Eurocontrola sa računom u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. Također navedena sredstva nisu redovito evidentirana u ISFU sustavu.

Predlažemo da se svi prihodi evidentiraju sukladno računovodstvenim standardima odnosno knjiže i kao fakturirana potraživanja, te da se vrši redovno savršenje prihoda sa Ministarstvom za financije i trezor.

2.4.2. Rashodi

Sredstva od preleta su utrošena u iznosu od 1.101.779 KM. Utvrđeno je da su sredstva od preleta i dalje trošena bez jasno definiranog plana i kriterija u koje svrhe i na koji način se ova namjenska sredstva mogu trošiti. Tako se desilo da su na teret ovih sredstava realizirani i određeni troškovi za koje su bila osigurana i proračunska sredstva (npr. troškovi uposlenih, putni troškovi, unajmljivanje imovine i opreme, ugovorene usluge.)

Ovakav način trošenja i evidentiranja sredstava nije transparentan i ne pruža jasnu sliku razgraničenosti troškova u skladu sa njihovom namjenom. Javna sredstva se moraju koristiti na transparentan, racionalan i efikasan način. Ističemo značaj kvalitetnog planiranja rashoda jer isti značajno utječu na buduće prihode od kontrole preleta (sredstva koja se refundiraju od Eurocontrola).

Ured za reviziju preporuča Odjelu sačinjavanje detaljne analize troškova prema namjeni i izvoru financiranja, te da skupa sa Ministarstvom za financije i trezor razmotri mogućnost da se i u planu ova sredstva razvrstaju po proračunskim linijama, kako bi se operativno moglo pratiti njihovo izvršenje.

3. OSVRT NA OBAVLJENU REVIZIJU ZA 2002. GODINU

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja Odjela za 2002. godinu o čemu je sastavljeno Izvješće o reviziji.

Osvrtom na preporuke revizije, dane u navedenom Izvješću, utvrđeno je kako Odjel nije poduzeo sve aktivnosti na otklanjanju konstatiranih nedostataka.

Realizirane preporuke:

- Vijeće ministara je 02.10. 2003. godine imenovalo novo rukovodstvo.
- Usvojen je Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji;

Preporuke koje nisu izvršene:

- Odjel nije uradio Projekt za razvoj civilnog zrakoplovstva i nije osigurao potpunu transparentnost i odgovornost zakonskog trošenja doznačenih sredstava;
- Odjel nije posvetio posebnu pozornost prigodom planiranja i nije sačinio plan ukupnih sredstava (proračunska sredstva plus sredstva od preleta);
- Odjel nije donio interna pravila i procedure za pojedine kategorije troškova;
- Odjel nije u cijelosti realizirao projekt kredita nabavke navigacijske opreme BP 12 EBRD.

4. KORESPONDENCIJA

Po završetku revizije, Odjelu je 20.07.2004. godine dostavljen Nacrt izvješća o reviziji za 2003. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i primjedbi na nalaze revizije. U predviđenom roku, Odjel nije uputio pisani odgovor Uredu za reviziju.

5. SAŽETAK

Revizijom poslovanja u 2003. godini utvrdili smo određene nedostatke. Posebice želimo ukazati na sljedeće:

- pravila i procedure kojima se reguliraju visina, evidentiranje i kontrola određenih troškova (npr. troškovi stručnog obrazovanja, goriva i sl.), nisu doneseni i usvojeni kao pisane procedure kojima se postiže veća ekonomičnost i učinkovitost u trošenju javnog novca (vidjeti točku 2.1.3);
- nisu vođene jasne i ažurne knjigovodstvene evidencije o praćenju ostvarenih sa planiranim troškovima prema izvoru financiranja (vidjeti točku 2.2)
- popis nije izvršen u cijelosti sukladno Pravilniku o popisu sredstava i izvora sredstava, tj. izvršen je samo popis stalnih sredstava (vidjeti točku 2.3.3.);
- Eurocontrol – sredstva od preleta su trošena bez prethodno jasno definiranog plana i programa u koje svrhe i na koji način se ova namjenska sredstva mogu trošiti (vidjeti točku 2.4.).

**vršitelj dužnosti generalnog
revizora**

Samir Mušović

zamjenik generalnog revizora

Dragan Kulina